

Ordlista för städbranschen

Denna ordlista är framtagen för städbranschen och för dem som jobbar i och med den. Ordlistan innehåller de vanligaste fackuttrycken och förklaringar till dessa, men de kan ha en annan betydelse i någon annan bransch. Eftersom fackspråket följer branschen och dess utveckling kan ordlistan innehålla obsoleta (ej längre gällande) ord och nyare ord, som kanske har tillkommit, men ännu ej hunnit föras in. Orden är företrädesvis hämtade ur de dagliga vokabulären bland de anställda i entreprenadstädningsbranschen och kan ses som etablerade i större delen av landet. Där det förekommer firmanamn på produkter, som blivit begrepp redovisas detta.

De ord som rör metoder och utförandet är direkt relaterade till de stora etablerade städbolagens metodprogram. Förkortningar som redovisas betraktas som officiella, exv. (exempelvis) är GV = en förkortning av metoden Golvvård. Dessa förkortningar används ofta i instruktioner och liknande.

Ordlistan är ett dynamiskt instrument och kommer att uppdateras löpande i takt med att jag får inrapporterat fler ord. I de fall någon har synpunkter eller nya ord, som bör finnas med är detta varmt välkommet.

Slutligen vill jag tacka alla dem som bidragit och fortsätter att bidra till att hålla denna ordlista är aktuell, uppdaterad och innehållsrik.

Björn Ljungquist www.abljungquist.se

2010-02-05

A

Absolutfilter = speciellt utblåsningsfilter för dammsugare som filtrerar partiklar ned till 0.0009 m.

Aceton = lösningsmedel som löser bl. a. plaster.

Ackord = lön för arbetsprestation i förhållande till tid.

Aerosol = fördelning av vätska i luft, exv. spray.

Aggressivt = ett medel betecknas som aggressivt då det verkar fort och har en snabb och kraftig påverkan på resultatet.

Aktivhalt = redovisning av den aktiva delen i ett rengöringsmedel.

Akutstädning = omedelbart påkallad städning.

Alabaster = ett mineral gjort av restprodukter från marmorindustrin.

Alkali = produkter som ligger högt på pH-skalan (över 8,5).

Alkohol = lösning innehållande Teknisk Sprit, se Etylalkohol.

Allergi = persons överkänslighet mot ett speciellt ämne.

Allrent = neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel för alla ytor som tål vatten.

Amanda = firmanamn på manuell mattsopare.

Amylacetat = tekniskt lösningsmedel liknande aceton.

Andreaskors = varningssymbol som används på förpackningar.

Antistat = att motverka uppladdningen av statisk elektricitet.

Antistatbehandling = behandling av mjuka mattor och textilier mot uppladdning av statisk elektricitet.

Antistatmedel = produkt som används vid textilmattvävt för att motverka uppladdningen av statisk elektricitet i textila material.

Arbetsinstruktion = skriven sammanställning över vilka ytor, moment och frekvenser som gäller på ett speciellt städ område.

Arbetskläder = de skyddskläder eller uniform som arbetsgivaren tillhandahåller den anställda.

Arbets tid = tiden som man är anställd för att arbeta på.

Arbetsställning = den ergonomiska ställning som man intar för att utföra ett arbetsmoment.

Arbets skada = skada som orsakats av arbetet eller vid en olycka under arbete. Bedöms av läkare och Försäkringskassan.

Areamätare = graderad skiva av genomskinlig plast som man avläser lokalers ytor på en ritning med. **Armatyr** = se Elarmatur och Rörarmatur.

Asbest = mineralfiber som är vådighetsklassad för att den kan orsaka hälsoproblem. Kan förekomma i isolering, rör eller ytterväggsbeklädnader (Eternit).

Asbestos = lungsjukdom orsakad av asbest (stenlunga).

Asfalt = petroleumprodukt (bitumen) som är vanlig som vägbeläggning men även i större lagerhallar som golv.

Aska = avfallsprodukt efter förbränning.

Askfat = avfallskärl för rökare.

Avborsta = arbetsmetod, att borsta rent exempelvis möbler.

Avfall = sopor eller restprodukter i en process.

Avtorkningssystem = system med torkmattor i entréer för att förhindra att smutsen följer med in i huset.

Avfläcka = arbetsmetod att ta bort fläckar.

Avtorka = arbetsmetod att torka av en yta.

B

Baktericid = bakteriedödande produkt.

Baser = se Alkali.

Basutrustning = utrustning som erfordras för att utföra ett arbete på ett speciellt städ område.

Batteri = elackumulator för drivning av energikonsumerande maskiner m.m.

Befattningsbeskrivning = ett informationspapper där ansvar, skyldigheter och rättigheter är uppräknade för en viss tjänst.

Behov = anpassat att bedömas, objektivt eller subjektivt, till när ett arbetsmoment behöver bli utfört.

Belastningsformeln = formeln (Volt x Ampere = Watt) talar om hur mycket man kan belasta ett elurtag i en grupp.

Belysning = anpassat ljus för ett ändamål, eller tillgängligt ljus i en lokal.

Beläggning = förorening som sitter fast.

Bensin = lösningsmedel och motorbränsle.

Bensol = lösningsmedel liknande Bensin.

Beta = syrabehandla ett golv för att avlägsna kalk.

Beting = förutbestämd tid som ett arbete skall ta att utföra riktigt, innan man kan gå hem.

Betong = se Cement.

Bimetallsäkring = bryter strömmen i maskin vid överbelastning. Tillverkad av två olika metaller, som reagerar olika på värme.

Bitumen = asfalt.

Blindprov = undanskynt prov man gör på matta eller golv för att kontrollera om mattan tål speciell kemikalie eller metod.

Block = fyrkantig skurnylonplatta, cirka 10 x 20 cm. avsett att handskura med.

Blocka = arbeta med skurblock.

Blockhållare = verktyg med skaft att hålla ett block med vid arbete.

Blybatteri = batteri med blyceller och syra i.

Blästra = bespruta med slipande eller mejslande korn i avsikt att ta bort färg, rost eller liknande.

Blötare = se tvättpäls.

Blötlägga = lägga i vatten eller dränka in.

Bomullsvante = tunn vante av bomull som bärs under plasthandske.

Bona = vax i fast form för golvunderhåll. Används sällan numera.

Bonvax = manuell metod att vaxa golv.

Boogie-Woogie = annat namn för skurblock. Används lokalt i mellansverige.

Borste = syntet eller naturfiberverktyg avsett att sopa eller skura med.

Borstvalsmaskin = maskin med roterande borste avsedd för rengöring av mjuka mattor och ofta i kombination med undertryckssug.

Borstvallsdammsuga = arbetsmetod.

Borstvallsdammsugare = dammsugare med roterande borste på.

Borstvallstillsats = munstycke med luft eller eldriven roterande borste till dammsugare.

Bra Miljöval = produkter märkta med "falken" som visar att användandet skadar miljön minimalt.

Brandfarligt = material med låg flampunkt och som därför har lätt att fatta eld.

Brukslösning = anbefallen dosering av rengöringsmedel i vatten.

Bräddavlopp = överfyllnadsutlopp i tvättställ och badkar.

Bränd = en glasruta är bränd när den varit otvättad länge och solen bränt in smutsen i glaset.

Bugga = se blocka.

Byggskrapa = bred (ca 10 cm.) rakbladsskrapa, som används till att skrapa bort färg ock liknande från fönster.

Bälte = det läderbälte som en hantverkare har de olika verktygen hängande i.

C

Calcium = Kalk, alkalisk produkt som härdar vatten.

Carborundum = se karborundum

Cellulosa = fibermaterial som användes i bland annat svamp.

Cement = produkt av bränd kalk som används till byggnation. Känslig för syra.

Cementmosaik = material av marmorflis och bindbruk, se Terazzo.

Centralsugare = central dammsugare med matarledningar kopplade så att hela byggnaden kan täckas.

Choncho = annat namn för skurblock.

Clicka = moment att med clickskrapa avlägsna färg, lim eller tuggummi från ytor.

Clickblad = speciella rakblad för skrapa.

Clickskrapa = rakbladsskrapa.

CMC = cellulosa-förening med smutsbärande egenskaper. Förekommer i rengöringsmedel.

Container = behållare, ofta stor, för uppsamling av sopor eller gods.

Cork & Plast = golvmaterial med kork inbakad i plast.

D

Dagstädning = rutinmässigt städarbete enligt instruktion som utförs under dagtid.

Damm = lätta partiklar som kommer från fibrer och textilier och är smuts.

Damma = metod att avlägsna damm.

Dammborste = dubbelsidig borste med olika hårda borst på vardera sidan.

Dammduk = textil duk avsedd för att damma med.

Dammrätta = ansamling av damm som uppträder vid bristande städning.

Dammsugare = vakuumpumpande maskin som används för att suga upp damm och skräp med.

Dammsugarfilter = utluftsfilter av standardtyp i dammsugare jmf. Absolutfilter.

Dammsugarpåse = uppsamlingspåse i dammsugare.

Dammtorka = avlägsna damm med speciell dammduk.

Dammvippa = verktyg av syntetfiber med statiska egenskaper att damma med.

Dekontaminera = avlägsna förorening (ofta använt uttryck inom kärnkraftsindustrin).

Dela fönster = skilja fönstrets olika ramar åt, för att kunna arbeta emellan.

Densitet = täthet hos material, förr Specifik vikt.

Desinficera = göra fritt från bakterier och mikroorganismer.

Desinficeringsmedel = rengöringsmedel med bakteriedödande verkan.

Diskborste = borste som inom branschen brukas vid rengöring av tvättställ m.m.

Dispenser = behållare för dosering av rengöringsmedel.

Dispersion = blandning av vätskedroppar i luft, exv. spray.

Doodlebug = firmanamn (3M) på skurblock.

Dosering = rekommenderad volymmängd.

Drill = verktyg att tvätta tillsammans säcktråd med, för att exv. försluta en säck.

Duplex = liten städmaskin som använder minimalt med vatten.

Durk = golv ombord på båt. Plåtgolv i maskinhall.

Dysa = nippel med olika vinklar som sprider vattnet i ett tryckmunstycke.

E

Ejektorpump = pump för tömning av spann. Fungerar med vattentryck.

Ejektorsug = sugaggregat som fungerar med luft eller vattengenomströmning.

EI-armatur = glödlamp- eller lysrörs-bestyckad belysningsapparat.

Elementborste = borste att göra rent emellan flänsarna på äldre typ av värme element.

EI-lära = läran om funktion, handhavande och reparation av elektriska detaljer.

Emalj = glaserad yta på porslin eller metall.

Emulgera = kemisk reaktion där en produkt slammar upp eller blandar sig med föroreningar i vatten.

Emulsion = vätska upplöst i annan vätska.

Engångsduk = städduk avsedd att slängas efter användandet.
Enkelsnurra = skurmaskin med en rondell, avsedd för golvvård.
Entré = ingång.
Entreprenör = företag som utför arbete mot betalning.
Enzym = organisk katalysator.
Ergonomi = läran om arbetsställningar.
ESD-matta = Electro Static Discharge = golvmaterial med lågt ohmvärde.
ESD-polish = polish med låg isoleringsförmåga, godkänd för behandling av ESD-golv.
Etenplast = plast av halvhård och smidig typ, som är relativt miljövänlig.
Etylalkohol = sprit, används bland annat som desinficeringsmedel.
Evaporator = maskin som används för avdunstning av vätska.
Exkrementer = avföring (bajs)
Extraktionsmaskin = maskin med tryckvatten och uppsugningsmoment för mattor.
Extraktionstvätta = tvätta mjuka mattor med en tryck / sugmaskin.

F.

Facket = fackföreningen.
FAF = Fastighets Anställdas Förbund , facket som organiserar städbranschen.
Faktablad = varuinformationsblad för rengöringsmedel.
Fenol = kemiskt ämne som har bra bakteriedödande förmåga.
Film = solskyddsfilm monterad på fönster.
Flamskydd = produkt som förhindrar att textilier tar öppen eld.
Flampunkt = den temperatur då en vätska antänds.
Flaskborste = liten rund borste för rengöring av håligheter och bräddavlopp.
Flytande tvål = handrengöringsmedel i flytande form.
Fläck = begränsad smutsansamling som avviker mot underlaget.
Fläckbort = rengöringsmedel avsett att ta bort fläckar med.
Fog = skarven mellan två material som fyllts igen med exv. fogmassa.
Fogmassa = det material som används till att fylla igen skarvar mellan kakelplattor eller klinker.
Fosfater = saltämne.
FP = kort för fönsterputs
Fraktion = typ av uppsamlat avfall exempelvis "brännbart" eller "farligt".
Frekvens = direktiv för hur ofta ett moment skall utföras.
Fria ytor = definition för arbetsmomentsområde.
Fridapåse = insatspåse för papperskorg.
Friktion = motståndet mellan två berörande ytor.
FSM = Floor Surface Maintenance, metod för golvstädning och underhåll av linoleum.
Fuktmoppa = metod att moppa med fuktig mopp.
Fuktsvabba = arbetsmetod för golv, med blöt svabb.
Fuktorka = torka golv med fuktig mopp eller levang och skurtrasa.
Fungicid = svampdödande ämne.
Färskvatten = rent sötvatten.
Fönster = glasat parti som sitter monterat i vägg.
Fönsterkarm = den trä, plast eller metallram som omger glaset och fönstret, samt den som sitter fastmonterat i väggen.
Fönsterputsare = person som yrkesmässigt putsar fönster.
Fönsterputsning = metod att göra rent fönsterglas.
Förlängare = arbetsredskap, se Teleskopskaft
Förlängningssladd = elkabel som används när den fasta kabeln på en maskin inte räcker till i längd.
Förorening = oönskat ämne på fel plats.
Förseglingspolish = se Grundpolish.
Förtjockningsmedel = ingrediens som ökar viskositeten.
Förtvålning = kemisk reaktion mellan alkalier och fetter, vanlig i våtutrymmen.

G

Glas = annat namn för fönster.
Glasrent = rengöringsmedel, produkt för rengöring av blanka ytor. Innehåller ofta alkohol.
Glycerin = tjockflytande alkohol.
Golv = underlaget man går på.
Golvbeläggning = ytskikt på golv.
Golvmaterial = ytbeklädnadsmaterialet på ett golv.
Golvvård = periodiskt underhållsarbete på golv.
Grafitti = se Klotter.
Granolit = golvmaterial med krossad granit i betong.
Grovdammsuga = metod att dammsuga större skräp i gångar och på synliga ställen.
Grovrent = rengöringsmedel för kraftigare städning.
Grovsopa = metod att sopa punktvis där det behövs.
Grundpolish = porförselgande lufttorkandepolish för linoleumgolv.
Gruppledare = arbetande förman i städgrupp.
Gummi = produkt framställd av naturgummi eller tekniskt gummi.
Gummiläpp = anläggningsdelen av gummi på vissa munstycken.
Gummiskrapa = skafftörsedd skrapa med gummiläppar för vattenihopsamling, även gummiraka.
GV = kort för Golvvård.

H

Halogener = kemisk beteckning på vissa grundämnen.
Halvhårda golv = golvmaterial med sviktande fyllning i.
Halvsyntet = material i mattor med en blandning av natur- och syntetfibrer.
Handdisk = funktionsnamn på mild neutral rengöringsprodukt.
Handskura = manuell arbetsmetod.
HEPA-filter = firmanamn för absolutfilter.
Helsyntet = textilt material med enbart syntetiska fibrer.
Heltäckningsmatta = textil matta som täcker hela golvet.
Heterogen = olika material sammansatta i en produkt.
HGT = kort för Högtryck
High Speed = maskin med ett varvantal av 400 - 440 / rpm.
Hink = kärl avsett för att bära vatten i.
Homogen = produkt med likvärdigt material helt igenom.
Hygien = renhetsnivå.
Hygientekniker = annat ord för städare.
HT = kort för Heltäckningsmatta.
Hårda golv = golv med hård beläggning.
Högtryck = maskin för vatten tvätt med högt arbetstryck.
Högtryckstvätta = arbetsmetod med högtrycksmaskin.
Högvarvspolera = se High Speed.
Hölster = läderfodral för verktyg att hänga i bältet.

I

Indunstningsmaskin = se evaporator.
Industridammsugare = kraftig torrsugande maskin för yrkesbruk.
Industrirent = firmanamn på rengöringsmedel, se Grovrent.
Inhibitor = ämne som förhindrar oönskad kemisk reaktion, exv. korrisionsmedel.
Insatspåse = dammskydd att monteras i maskin då våtsug används till torrsugning.
INSTA 800 = standard för kvalitetsmätning inom städning.
Introduktion = när nyanställd ges information och får bekanta sig med sin nya arbetsplats och rutinerna där.
Isopropylalkohol = teknisk sprit.

J

Joner = elektriskt laddade partiklar.

Järnoxid = annat ord för rost.

K

Kakel = gjutna eller sintrade plattor för vägg eller golvbeklädnad.

Kalkbort = funktionsnamn på sur rengöringsprodukt.

Karbonater = kolföreningar.

Karbonattyp = typnamn för sedimentär kalkrik sten.

Karborundum = (kiselkarbid) slipmedel som finns i mörka rondeller och skurblock.

Karm = ram runt fönster, se fönsterkarm

Karmtvätt = tvättning av fönsterkarmar.

Katalysator = ämne som startar process i kemikalie.

KBS = Kungliga Byggnads Styrelsen = en myndighet.

Kemi = läran om grundämnena.

Keramik = gjutet eller drejat, bränt och glaserat lergods. exv. toalettstolar.

Keramiska golv = golv belagda med klinker eller kakelplattor.

Klickskrapa = arbetsredskap, se Clickskrapa.

Klinker = Gjutna eller sintrade plattor avsedda för golvbeläggning.

Klinkerolja = produkt framtagen för behandling av klinkergolv.

Klor = grundämne som används i rengöringsmedel. Decinficerande.

Kloroform = lösningsmedel för fett.

Klotter = vandaliserande målning och åverkan.

Klotterbort = funktionsnamn på produkt.

Koltetraklorid = lösningsmedel, fettlösande.

Kombimaskin = städmaskin med skur och uppsugningsfunktioner.

Kombinationsmaskinskura = arbetsmetod med skurmaskin.

Komplexbildare = tillsats i rengöringsmedel som binder joner.

Kompost = förmultningsprocess för att göra jord av biologiskt och animaliskt avfall.

Kompositmaterial = teknisk sammanblandning av olika ämnen som skapar ett nytt material med andra egenskaper exv. Keramik eller plaster.

Komprimator = maskin som pressar och packar samman avfall.

Kompressor = maskin som komprimerar luft.

Konserveringsmedel = ingrediens för att förlänga färskheten i rengöringsmedel.

Konstmaterial = se syntetmaterial.

Kontaminatör = annat ord för städare ofta använt inom kärnkraftsindustrin.

Korrosionsskydd = se Inhibitor.

Krackelerar = se Mjölning. När en polishyta spricker upp och flagar.

Kristallisera = metod att med avpassad syra och maskinell friktion skapa en kristallin yta på sedimentära stengolv.

Kvast = se borste.

Kvajla = lägga ihop en kabel eller tamp i buker.

Kvalster = ett litet spindeldjur som lever på människan och dess närhet.

KYR = Kemi för Yrkesmässig Rengöring, gammal svensk standardiseringsnorm.

Källsortering = när soporna sorteras vid det ställe där de blir till.

L

- Lack** = Målarfärgsliknande ämne för skyddsbehandling av ytor.
- Lamell** = Tunn skiva av hårt eller halv hårt material.
- Laminatgolv** = golv av olika laminerade material. Ibland med plastinbakat trä eller träliknande plastmaterial.
- Ledande golv** = speciella mattor för att förhindra uppladdning av statisk elektricitet, se ESD.
- Levang** = långskaftad borste avsedd att skura med.
- Linoleum** = golvmaterial av trämjöl, stenmjöl och linolja utvalsat på en juteväv.
- Lokalvård** = annat ord för städning. Används inom den Offentliga Sektorn.
- Lokalvårdare** = annat ord för städare.
- Lokalspecifikation** = blankett för inventering av lokalers utformning och struktur.
- Lorito** = annat namn på minimopp.
- Långborste** = sopborste med långt skaft.
- Länsman** = ejektorpump, använd i städbranschen för att tömma tunga hinkar..
- Lösningsmedel** = tekniska vätskor som löser upp andra produkter. Lättflyktiga och farliga att andas in. Mycket brandfarliga.

M

- Manuell** = uppgift som utförs för hand utan maskinhjälp.
- Maskinell** = uppgift som utförs med hjälp av maskiner.
- Maskinskura** = arbetsmetod med skurmaskin.
- Maskinsopa** = arbetsmetod med sopmaskin.
- Matta** = vanlig beteckning för mjuktextil golvmatta.
- Mattfräsch** = enklare metod än tvätt för att göra en matta bättre.
- Mattsopare** = handverktyg för sopning, se Amanda.
- Mattvätt** = arbetsmetod med extraktionsmaskin.
- Mattvättmaskin** = se Extraktionsmaskin.
- Mekanisk** = beskrivning av kroppars rörelse, motsats = Statisk.
- Mellanglas** = mellanväggsfönster.
- Metalliserad** = polish med zink eller aluminium som oxidationsämne.
- Metod** = sätt att utföra ett arbete på.
- Metodbeskrivning** = grafisk beskrivning av metod.
- Metylhexalin** = lösningsmedel för gammal oljefärg.
- Micell** = av tensider uppslammad smutsig vätska.
- Migrera** = förflyttning av ämnen mellan olika material exv. plaster
- Miljöarbete** = arbete med inriktning på en ren och bra miljö.
- Miljöstation** = anhalt för separering av avfall och sopor.
- Miljöprofil** = företags inriktning på miljöarbete.
- Mineral** = material från mineralriket exv. sten.
- Minimopp** = mindre mopp på skaft med press och hink i plast, även kallad "Spansk mopp".
- Mirakelduk** = polyestertextil i rengöringsduk som gör rent enbart med vatten utan kemikalier.
- Mjuka golv** = golv beklätt med textil matta.
- Mjukgörare** = ämne som blandas i bl. annat plast för att göra den mjukare.
- Mjukvax** = vaxemulsion för golvvård
- Mjölning** = när polish lossnar i ett vitt pulver från underlaget. Inträffar endast på linoleum.
- Monoklorbenzol** = lösningsmedel för fett och harts.
- Mopp** = arbetsredskap för rengöring av golv.
- Moppa** = manuell arbetsmetod med mopp.
- Moppgarn** = textila delen av en mopp.
- Moppolja** = rengöringsvätska för impregnering av golvmoppar.
- Moppstativ** = det stativ som moppen spänns fast över.
- MOS-matta** = Halvledande så kallat "antistatgolv" (MOS= Metal Oxid Semiconductor).
- Motormunstycke** = se borstvalstillsats.
- Munstycke** = den del där luften sugas in från underläget, i dammsugaren, eller den del som sprider vatten ur en maskin.
- Målade ytor** = beteckning för ytor i en lokal som tål att tvättas.

Måthjul = instrument för att mäta upp avstånd med, exv. städyltor.
Möbler = samlingsord för lös inredning.
Möbelvård = underhållsarbete på möbelytor.
Möbelpolish = rengöringsmedel för träyltor.
Mögel = svamp som trivs i fukt, angriper naturmaterial och smutsiga ytor.

N

Naturfibrer = fibrer av naturligt växande produkter.
Natursten = benämning för huggen, sågad eller polerad sten.
Natursvamp = se svamp.
Neutrala medel = medel som ligger mitt på pH-skalan.
Nollställning = Svårdefinierbart uttryck för kraftigare städinsats.
Nomenklatur = beteckning om ord inom ett fackspråk.
Norm = bestämd nivå.
Nyckel = handtag eller verktyg att öppna en dörr eller ett fönster med. Nyckel till lås.
Nylonduk = duk av nylon med slipmedel av olika grovlek.
Nylonrondell = se Rondell.

O

Offentliga sektorn = statliga, landstings och kommunala serviceverksamheter
Offentligt anställd = person anställd i offentliga sektorn.
Oljemopp = förimpregnerad mopp för golvrengöring.
Oljevax = lösningsmedelsbaserad golvskyddsprodukt för skyddsbehandling av trägolv.
Område = se Städområde.
Oscillerande = maskin där det sker en rörelse samtidigt som den roterar.

P

Panelborste = borste av skurmodell, men med mjukare borst, avsedd att användas utan skaft.
Papperskorg = avfallskärl vid kontorsarbetsplats.
Parfym = luktextrakt som tillsätts rengöringsmedel av kosmetiska skäl.
Parkett = trägolv av inpassade bitar eller lameller.
Patrullstädare = städare som (ofta bilburen) tar sig runt efter ett schema till flera kunder och utför städning.
Periodiska moment = arbetsmoment som utföres med intervaller.
Perkloretylen = lösningsmedel för fett.
Perspektiv = stort vändbart fönster.
pH-skala = den matematiska skalan grundad på antalet negativa vätejoner som bundits i en vätska och delar in dem i Sura - Neutrala – Basiska, 1 - 14.
pH-värde = anger produktens placering på pH-skalan.
Piassava = långskaftad grov sopborste, gjord av palmlbladsfibrer.
Piktogram = symboler för användningsområden på produkter. Har tillsvidare ersatt KYR-standarden .
Pineoil = se tallbarrsolja.
Pissoar = se Urinoar.
Plast = heltäckande ord för alla plastmaterial.
Polera = arbetsmoment att maskinellt höja ytfinishen.
Polermaskin = maskin avsedd att polera med..
Polerrondell = rondell för polerarbete.
Polish = skyddsmedel för hårda golv.
Polisha = arbetsmetod där man lägger polish på ett golv.
Polishbehandla = arbetsmetod som ger ett golvskydd.
Polishbort = funktionsnamn på produkt som löser upp polish.
Polishborttaga = arbetsmetod att ta bort polish.

Powdering = när polish släpper från underlaget och mjölar. Sker enbart på polishade linoleumgolv.
Press = anordning för att pressa ur vatten i svabbar till lämplig fuktighetsgrad.
Process = stegvis reaktion.
Produktinformation = de kataloger och faktablad som kemtillverkare ger ut om sina varor, i syfte att sprida information.
PRYL = Projekt Yrkesbevis Lokalvårdare. Certifiering för städning.
Prål = firmanamn på vaxspån som används för att minska dammspridning vid sopning.
Punktrent = sprayrengöringsmedel.
PUR = polyuretanplast.
Putsduk = torkduk avsedd att polera och torka med.
PVC = plastmaterial av polyvinylklorid.
Påshållare = väggmonterad hållare för avfallspåse.
Päls = se Tvättpäls.

Q

QCS = Quality Check System kvalitetsmätningssystem

R

Radiator = värmeelement.
Raka = verktyg att samla ihop vatten med, se gummiskrapa.
Raka = metod att manuellt samla ihop vatten.
Rapsolja = produkt från oljeväxt (vegetabilisk olja), används i rengöringsmedel.
Raster = galler eller plastskiva som sprider ljuset i lysrörsarmatur.
Redskap = verktyg att arbeta med.
Regelmässigt arbete = städning som utförs efter instruktion.
Refresher = produkt för underhåll av behandlade trägolv.
Rena Rum = lokaler med förhöjda renhetskrav.
Rengöra = arbetsmetod.
Rengöringsmedel = kemisk produkt som brukas tillsammans med vatten.
Riskavfall = avfall som kan framkalla fara och därför skall särbehandlas.
RME = rapsmetylester, rapsoljeprodukt som används i bl. annat rengöringskem.
Rondell = rondeller av plast, polyester eller nylon för skur- eller polermaskiner.
Rondellhållare = den roterande platta varpå rondellen monteras på skurmaskinen.
ROT-avdrag = skattereduktion på Renovering / Om / Och Tillbyggnad i privata hem.
Rundvaska = storstäda ombord på båt.
RUT-avdrag = skattereduktion för Rengöring / Underhåll / och städning av privatbostäder.
Rörarmatur = kran eller vattenblandare.

S

Sanering = arbetsmoment, rengöring med speciella krav.
Sanitetsrent = alkaliskt rengöringsmedel för toaletter.
Saxlift = personlyftanordning som går rakt upp.
Schamponera = mekanisk bearbetning vid mattvätt.
Scotts Brite = fabriksnamn på 3M produkter
Sedimentära = bergarter som bildats genom avlagringar.
Semipolerbar = en polish som går att polera flera gånger.
Service = att ge kunden det resultat han förväntar sig för det priset han betalar.
Sickla = skrapa eller finputsas med en spackel eller rakblad.

Silikater = salt av kiselsyra.

Sintrad = golvplatta skapad genom att ett pulver pressats ihop i en form under stort tryck.

Självantända = när det föreligger risk för att eld skall uppstå. Exempelvis bomullstraror som använts tillsammans med olja.

Skarva = förlänga en kabel eller en slang.

Skarvsladd = förlängningskabel.

Skarvslang = slang att förlänga med.

Skinn = se Sämskskinn.

Skjutmetoden = moppmetod där moppen skjuts framför kroppen.

Skott = vägg ombord på båt.

Skrafferade ritningar = färgade ritningar över städ område gjorda på någon kalkylavd.

Skrubb = se Städtrum.

Skräp = större fast förorening.

Skumtvätt = se schamponering.

Skura = metod att med borste, manuell eller maskin, arbeta in vatten och rengöringsmedel i en smutsig yta.

Skurblock = se Block.

Skurborste = verktyg avsett att skura med.

Skurcreme = trögflytande vätska avsedd för mekanisk rengöring av exv. stenmaterial eller keramik.

Skurgumma = äldre nedsättande namn på kvinnlig städare.

Skurtrasa = vävd absorberande textilduk avsedd att samla upp skurvatten med.

Skylift = korgförsedd personlyftanordning som lyfter med en mekanisk arm.

Skviss = litet handverktyg med gummiläppar avsett för fönsterputsning.

Skvissa = dra bort tvättvatten från exv. fönsterrutor med skviss.

Skyddsbehandla = behandla golv med polish eller vax för att skydda underlaget och underlätta städningen.

Skyddscreme = creme avsedd att skydda huden för farlig exponering.

Skyddskläder = utrustning avsedd att förhindra nedsmutsning eller skador på den som utför ett riskabelt moment. Finns som handskar, skor, hjälmar, glasögon med mera.

Skyffel = verktyg att ta upp exv. sopor med.

Skölja = efterbehandling med rent vatten.

Sladd = elkabel.

Sladdvinda = rulle med förlängningskabel på.

Slangvinda = rulle med slang på.

Smuts = oönskad förorening.

Snabbrent = sprayrengöringsmedel.

Sopa = moment att med borste sopa ihop skräp.

Sopkomprimator = se komprimator.

Sopmaskin = hand eller motordriven maskin för sopsningsarbete.

Sopspån = se vaxspån.

Spackel = (Spackelspade) verktyg att skrapa med.

Spanjor = minimoppustrustning.

Spann = lokalt västsvenskt ord för hink.

Spansk hink = minimoppshink.

Spansk mopp = liten mopp.

Specialstädning = periodiska moment som inte ingår i den dagliga städningen.

Spillvattentank = den behållare där smutsvattnet samlas upp i en maskin.

Spjälka = sönderdela i mindre beståndsdelar.

Spray = finfördelad vätska i luft.

Spraya = moment att med en liten dusch lägga ut ett vax eller en polish.

Spraypolering = moment att kombinera polering med spraymetoden.

Sprej = svensk stavning av ordet Spray.

SPRI = Sjukvårdens och socialvårdens planerings och rationaliseringsinstitut.

Sprit = lösningsmedel för fläckborttagning.

Spruta = övertrycksbehållare med sprut eller duschanordning för utläggning av vätska eller rengöringsmedel.

Spygatt = golvavlopp ombord på båt.

Spånsopa = med hjälp av vaxspån, dammfritt sopa ihop skräp.
SRY = Städning och Rengöringsbranschens Yrkesnämnd. Certifieringsutbildning.
SS = kort för storstädning.
SSEF = Sveriges Städentreprenörers Förbund.
SSTF = Sveriges Städt tekniska Förening.
Statisk = stillastående (rör sig ej).
Stenlunga = sjukdom som kan drabba den som regelmässigt utsätts för mineraldamm.
Storstädning = periodiskt moment för att underlätta det dagliga underhållet.
Stålbörste = borste med borst av stål.
Stålnylon = Skurnylonduk (vit eller grön) som används vid rengöring.
Städare = manlig städerska.
Städarbete = arbete med städning.
Städerska = kvinnlig städare.
Städinstruktion = se Arbetsinstruktion.
Städ område = arbetsområde som uppdelats för städning.
Städmaskin = maskin konstruerad att utföra ett eller flera städmoment.
Städvagn = vagn avsedd att transportera städredskap och rengöringsmedel på.
Städredskap = verktyg avsedda att städa med.
Städtrum = utrymme för städredskap med vatten och utslagsvask i .
Sulky = vagn med hjul som monteras efter skurmaskin.
Super High Speed = maskin med ett varvantal av 1000 - 1200 / rpm.
Suspension = när fast smuts löses i rengöringsvätska.
Svabb = verktyg att svabba med.
Svabba = arbetsmetod.
Svabbgarn = bomullsgarn för svabbning.
Svabbhink = speciell hink för svabbutrustning.
Svabbvagn = Vagn med hink och press monterad.
Svamp = skumliknande natur- eller konstmaterial som bär vatten och används till rengöring.
Svanen = miljömärke för städkemprodukter.
Svenska Golvrådet = organisation som biträder forskning och utveckling av material och metoder i städbranschen.
Svinto = firmanamn på löddrande stålull.
Svirvelmetoden = moppmetod där moppen förs i S eller 8-formade rörelser.
Syntet = konstgjort material.
Syra = vätska eller rengöringsmedel med pH understigande 5,5.
Syrning = se Beta.
Såpa = funktionsnamn på geleartad rengöringsprodukt av kaliumsalt och fettsyra.
Säckförslutare = se Drill.
Sämskinn = det skinn som fönsterputsare har och torkar med.

T

Takorm = dammslinga som hänger ned från innertak.
Tallbarrsolja = naturprodukt som tillsätts rengöringsmedel för luktens skull.
Tank = behållare för vätska.
Tappställe = utslagsvask med kran i städtrum.
Teleskopskaft = metallskaft som är förlängningsbart.
Tensider = molekyl som spjälkar vatten.
Terazzo = golv av marmorkross gjutet i cement och därefter slipat.
Terpentin = lösningsmedel, mycket brandfarligt.
Textilier = material gjort av fibrer, naturmaterial eller syntet.
Tixotrop = vätska som är seg och med stor vidhållningsförmåga.
Tjänstgöringsreglemente = Regelverk som gäller på en arbetsplats eller för en anställning.
Toalett = porslinsstol eller rummet där själva toalettstolen är placerad.
Toalettrent = rengöringsmedel med lågt PH-värde avsett för toaletter av porslin och rostfritt med kalk eller urinstensbeläggning.
Toalettborste = borste för rengöring av insidan på toalett.
Torka = avlägsna fukt från en yta med trasa eller låta den bli torr genom avdunstning.

Toxin = gift.

TQM = Total Quality Management kvalitetssäkringsarbete.

Trasa = annat ord för duk eller klut. Ett stycke av textilmaterial avsett att användas vid rengöring.

Trikloretylen = lösningsmedel för fett.

Tryckspruta = se spruta.

Trä = naturmaterial av cellulosa-fibrer.

Turbomunstycke = se borstvalstillsats.

Tvål = natriumsalt och fettsyra i förening. Vanlig rengöringsprodukt.

Tvåltvättvax = underhållsmedel för golv.

Tvålull = tvålindränkt stålull.

Tvätta = metod att med vatten göra rent en yta eller en sak.

Tvättmedel = rengöringsmedel för textilier.

Tvättpolish = funktionsnamn på produkt.

Tvättpäls = verktyg som används till att blöta ned exv. fönster med.

Tvättställ = porslin för handtvätt.

Tvättvax = underhållsmedel för golv.

Tömning = arbetsmoment.

U

Under däck = innertak ombord på båt.

Underhållsstädning = extrainsatser utöver daglig städning.

Ultra High Speed = maskin med ett varvantal av 2000 / rpm eller mera.

Urinoar = ränna i rostfritt eller porslin för herrtoalett.

Utensilier = redskap att arbeta med inom städbranschen.

Utsug = Utlopp för ventilation eller centraldammsugare.

V W

Vatten = H²O.

Vattensug = Undertrycksmaskin för uppsugning av vatten.

Waskegarn = svabbgarn

Waste = avfallskärl på flygplan.

Vax = naturprodukt eller tekniskt framställd molekylkedja med god poleringsförmåga.

Vaxa = lägga på ett vaxskikt på ett golv.

Vaxpolish = golvskyddsprodukt med vax i.

Vaxspån = sågspån med vax för dammfri sopning av golv.

Velovent = utrymme för **Värme-El-o- Ventilation**. Ofta under fönsterpartier i kontor.

Ventil = tilluft eller frånluftsapparat, kan på båt vara fönster.

Wettex = firmanamn på rengöringsduk av cellulosa-baserat konstmaterial.

Viledaduk = firmanamn på konstgjort sämskinn.

Viskositet = tjocklek på vätska.

Våtsug = se Vattensug.

Vägg = skiljevägg i lokal eller yttervägg.

Y

Yrke = ett arbete som kräver speciell utbildning och kunskap.

Yrkesman = en skicklig utövare av sitt yrke.

Yrkeskada = en skada som man ådragit sig under yrkesutövandet.

Yrkesjukdom = sjukdom som uppkommer av eller i övrigt är bunden till ett visst yrke eller sysselsättning.

Ytdeinfekt = funktionsnamn på produkt.

Ytspänning = molekylära krafter i ytan på en vätska.

Ytterfönster = fönster som sitter i vägg som vetter utåt.

Z

Zink = metall som bland annat förekommer som oxidator i polish

Zinners Cirkel = teoretisk relationscirkel för de komponenter som skall till vid rengöring.

Å

Återvinning = när man återanvänder sopor och avfall.

Återvinningsstation = plats för återvinningsarbete försedd med kärl eller container.

Ä

Ädelträ = exotisk långsamt växande träslag.

Ägrett = dammvippa av fjäder (ofta struts).

Ärg = oxidation på koppar eller mässing.

Ö

Överfall = övre delen på ett fönster, som öppnas eller fälls nedåt.

Överlappa = när två olika skikt täcker varandras skarvar, exv man låter en polishläggning gå över den tidigare skarven.

Överliggare = se överfall.

Överstäderska = se Gruppledare.

Övertalig = en anställd utan egentlig uppgift, eller en för mycket.

Övertid = arbetstid utanför ordinarie arbetstid.